

ПРОГНОЗ

фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту основних сільськогосподарських рослин у господарствах Чернівецької області у квітні 2026 року

Підвищення температурного режиму на початку березня сприяло відновленню вегетації озимих культур. За оперативними даними управління агропромислового розвитку Чернівецької ОВА, сходи озимих отримані на всій посівній площі, їхній стан оцінюється як добрий та задовільний. Під урожай 2026 року в області посіяно 45,9 тис. га озимих культур. З них озимі зернові займають 35,2 тис. га, зокрема озима пшениця — 26,5 тис. га, озимий ячмінь — 8,5 тис. га та озиме жито — 0,2 тис. га. Площа озимого ріпаку становить 10,7 тис. га. Погодні умови сприяли росту та розвитку озимих культур та виходу шкідників з місць зимівлі. Прохолодна, хмарна та волога в кінці березня стримала масове заселення посівів фітофагами та інтенсивний розвиток хвороб.

Багатоїдні шкідники

Протягом останніх років в Чернівецькій області спостерігається зниження чисельності та шкідливості мишоподібних гризунів. Часті різкі зміни прохолодних та дощових періодів на жаркі та сухі погіршують умови життєдіяльності фітофагів, а вчасно проведені захисні обробки знижують чисельність шкідників. Оскільки виявлено осередки підвищеної чисельності гризунів на незораних минулорічних посівах сої та

кукурудзи, враховуючи здатність швидко розмножуватись, за сприятливих умов можливе підвищення шкідливості.

Оцінити рівень загрози шкідливості дротяниками, несправжніми дротяниками та іншими ґрунтовими шкідниками допоможе проведення весняних контрольних обстежень шляхом ґрунтових розкопок. Для цього на кожному полі на 8 ділянках площею 50 x 50 см викопується пошарово ґрунт та обліковуються знайдені комахи. Цей захід допоможе ефективно спланувати

майбутні заходи захисту рослин.

Гусениці озимої, окличної совок старших віків за прогрівання ґрунту на глибині зимівлі до 10°C переміщуватимуться у верхні шари ґрунту, дохарчовуватимуться та заляльковуватимуться. За суми ефективних температур 200-250°C (понад +10°C) спостерігатиметься літ метеликів першого покоління.

Агротехнічні прийоми (дотримання сівозміни, лушення стерні, зяблева оранка, сівба в оптимальні строки, внесення добрив, міжрядні обробки, знищення бур'янів) значно знижують шкідливість фітофагів. За чисельності 3-10 екз/м² сівбу варто проводити обробленим інсектицидами насінням або

відвести ці поля під посіви бобових, гречки, проса чи під чорний пар.

Зернові культури

Посіви зернових колосових культур у квітні почнуть заселяти різноманітні спеціалізовані шкідники: хлібні клопи, злакові мухи, хлібні блішки, п'явиці, злакові попелиці та цикадки.

Масовий виліт клопів з місць зимівлі на поля відбудеться за настання сталої теплої погоди (середньодобова t° 12-13, макс. 20°C). Пошкодження

пшениці клопами ранньою весною викликає різке відставання рослин в рості і розвитку, вони передчасно жовтіють. Центральний лист вище уколу серпоподібно згинається або згортається у вигляді спіралі.

Злакові мухи продовжуватимуть деякий час харчуватися зерновими та заляльковуватись. Літ шведських (вівсяна, ячмінна) мух відбуватиметься в другій половині квітня і чисельнішими вони будуть за вологого та прохолодного весняно-літнього періоду.

Хлібні блішки та п'явиці повсюди за теплої, сухої погоди заселятимуть сходи ярих пшениці, ячменю, кукурудзи, а також посіви озимої пшениці пізніх строків сівби, та можуть нанести осередкові пошкодження посівам, передусім в крайових смугах.

Злакові попелиці та цикадки за теплої посушливої погоди заселятимуть посіви озимих, сходи ярих культур та живитимуться соком рослин через численні уколи листя, що пригнічуватиме їх розвиток та сприятиме поширенню вірусних хвороб.

Щоб вчасно захистити посіви необхідно постійно проводити обстеження посівів. В разі виявлення перевищення економічного порогу шкідливості (ЕПШ) шкідників:

- на посівах озимих зернових культур – 2-4 екз/м² клопів черепашки;
- на посівах ярих зернових культур – 30-50 жуків/м² хлібної блішки, 10-30 жуків/м² п'явиці, 40-50 екз. на 100 п.с. злакових мух посіви обробляються дозволеними до використання інсектицидами.

Підвищення теплового режиму та весняні опади повсюди сприятимуть масовому розвитку хвороб зернових культур. Рослини озимих зернових хворітимуть на борошністу росу, септоріоз, гельмінтоспоріоз, буру листову іржу, в перенасичених вологою

грунтах в понижених місцях, розвиватимуться кореневі гнилі, зокрема фузаріозна.

Під час виходу в трубку за умов достатнього зволоження і досягнення критичного початкового рівня ураження однією (з комплексу) хворобою проводять обприскування посівів дозволеними до використання фунгіцидами. Оздоровлення рослин від супутніх хвороб забезпечуватиметься спектром захисної дії препаратів.

Ріпак

За стійкого потепління у квітні (середньодобова температура 10°C і більше) й достатньої вологості на ослаблених рослинах озимого ріпаку

поширюватимуться пероноспороз, альтернаріоз, інші плямистості та осередково розвиватиметься бактеріоз коренів. Рихлення міжрядь за появи сходів ярого ріпаку покращуватиме аерацію ґрунту та запобігатиме розвитку чорної ніжки.

Посіви ріпаку за появи вищезазначених хвороб захищають дозволеними до використання фунгіцидами.

На рослинах озимого ріпаку у квітні найбільш небезпечними повсюду будуть ріпаковий квіткоїд та, осередково, прихованохоботники, а також оленка волохата.

Можливе зростання шкідливості капустяної білокрилки, яка в минулому році масово пошкоджувала насадження капусти в усіх районах області та восени почала заселяти крайові смуги посівів озимого ріпаку. Шкідливість хрестоцвітих блішок на розвинутих розеткових листках озимого ріпаку буде незначною. Значну шкоду блішки можуть нанести лише рослинам ярого ріпаку, на посіви якого перелетять після появи сходів.

Шкідливість хрестоцвітих блішок на посівах ярого ріпаку у період сходів – 2-4 листки (ЕПШ 3-5 екз./м² за сухої погоди і $t > +15^{\circ}\text{C}$), стеблового та насінневого прихованохоботників (ЕПШ 5-6 екз. на рослину), ріпакового квіткоїда (ЕПШ 5-6 екз. на рослину) та інших у фазі бутонізації обмежують дозволеними до використання інсектицидами.

Соя

Із збільшенням посівних площ сої в області відбувається поступове накопичення інфекції в ґрунті.

Перед посівом рекомендується проти фузаріозу, аскохітозу, антракнозу, пероноспорозу, пліснявіння насіння, гнилей, бактеріозів та інших збудників хвороб посів сої необхідно проводити протруєним насінням. В день сівби проводять інокуляцію насіння сої симбіотичними азотфіксуючими бактеріями і одночасно обробляють мікродобривами: бором і молібденом (40-50 г на гектарну норму насіння).

Розвитку фузаріозу, сім'ядольного бактеріозу на сходах сої запобігають розпушуванням ґрунту, знищенням кірки і сходів бур'янів досходовим боронуванням і післясходовими культиваціями.

Яблуневі насадження

У багаторічних насадженнях спостерігатиметься осередкова шкідливість садових довгоносиків, зокрема яблуневого квіткоїда, сірого брунькового довгоносика, букарки та казарки.

Вихід гусениць яблуневої молі з-під щитків відбуватиметься за 160°C ефективних температур (нижній поріг 12°C). Початок відродження гусениць розанової листокрутки визначається сумою ефективних температур 50° (нижній поріг 8°), а масовий вихід відбуватиметься, коли сума ефективних температур досягне 70°C. Прогрівання ґрунту до 12°C на глибині 10 см сприятиме заляльковуванню яблуневого пильщика, виліт якого розпочнеться у фазі відокремлення бутонів. Літ метеликів мінуючої молі слід очікувати перед цвітінням яблуні за середньодобової температури 11°C. За стійких температур понад 10°C почнуть заляльковуватися гусениці яблуневої плодожерки.

Повсюди відроджуватимуться сисні шкідники: яблунева листоблішка, яблунева попелиця та плодові кліщі. Самки звичайного павутинного кліща за температури повітря 12-13°C заселятимуть бутони і листки дерев. Розвиток личинок каліфорнійської щитівки розпочинається в період набубнявіння квіткових бруньок на яблуні за середньодобової температури повітря 7-8°C. За суми ефективних температур (від порогу розвитку 8°C) 130° спостерігатиметься вихід личинок комоподібної щитівки.

Заселення насаджень плодкових культур оленкою волохатою розпочнеться з фази рожевого пуп'янка і триватиме впродовж цвітіння дерев. Жуки перелітатимуть на квітучі плодові дерева в теплі сонячні дні за температури повітря вище 15,6°C і відносної вологості повітря 72,6–81,9 %, де вони активно харчуватимуться, пошкоджуючи квітки. В холодні дні, під час дощу і на ніч

ховатимуться в ґрунті.

Моніліоз (моніліальний опік) зерняткових швидко розвиватиметься за високої вологості (понад 70 %) і помірної температури повітря 12-16°C. За умов чергування зволоження й підсихання листків за температури понад 7°C (оптимальна 18-20°C) слід очікувати розвиток парші. За температури повітря 18-25°C і значного насичення повітря вологою, ймовірний масовий розвиток борошнистої роси, перш за все на сприйнятливих сортах.

У фазу відокремлення бутонів – рожевий бутон проти комплексу шкідників і хвороб проводять обприскування дозволеними до використання інсектицидами.

Увага!!! Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні розміщений на сайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (посилання - <http://surl.li/iiada>).

Головне управління Держпродспоживслужби в Чернівецькій області нагадує про заборону застосування засобів захисту рослин, та здійснення будь-яких робіт, що можуть призвести до фізичного знищення бджіл під час медозбору, а також про обов'язкове дотримання Державних санітарних правил “Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві” ДСП 8.8.1.2.001-98 та правил особистої безпеки під час роботи із засобами захисту рослин.